

Vážené kolegyně a kolegovia,

jesenný dvojmesačník venujeme širšej palete zahraničných analýz i článkov, ktoré pripomínajú, že „nielen Európou je svet živý“. Zaujala nás analýza Richarda Haassa, ktorá odvážne navrhuje zmenu niektorých bazálnych prístupov US zahraničnej politiky (ale je inšpiráciou aj pre iných). Prinášame aj dva pohľady na postoje kľúčových nemeckých ZP aktérov, posúdenie hrozby ruského hybridného pôsobenia v Nórsku i sporného rozhodnutia OPEC+. Analytici uvažujú nad významom midterms v USA či dopadom vojny na Ukrajine na Indo-Pacifik. Hongkongský think tank vidí inak výsledky 20. zjazdu KĽDR a ruský RIAC posudzuje nový jadrový zákon KĽDR a dopady na napätie na Juhokórejskom polostrove.

Príjemné čítanie vám praje

Tím Odboru analýz a plánovania / Oddelenia strategických analýz

**ČAKÁ NÁS
NEBEZPEČNÉ
DESAŤROČIE**

Zmena v ZP USA?

**SCHOLZOVA
POSTNÁRODNÁ EÚ**

Vízia DE kancelára

**RUSKO HROZBOU PRE
NÓRSKY PLYN**

Rusko v hybridnej vojne

**TDRŽÍ OPEC+ STRANU
MOSKVE?**

Polemika o jednom
rozhodnutí

BAERBOCKOVEJ BOJ

Jej hlas je silný a budúcnosť
sľubná

**NAJDÔLEŽITEJŠIE
MIDTERMS V US
DEJINÁCH**

Čo na to verejná mienka?

**ZÁPAD NESPRÁVNE
ČÍTA SI AJ LI**

Vráti sa Čína k maoizmu?

**VOJNA NA UA A INDO-
PACIFIK**

Japonský pohľad

**JADROVÁ HROZBA A
KÓREJSKÝ
POLOOSTROV**

Zákon KĽDR očami Rusov

HAASS OČAKÁVA NEBEZPEČNÉ DESAŤROČIE

POTREBA ZMENY US ZAHRAŇIČNEJ POLITIKY PRE SVET V KRÍZE

Prezident renomovaného US think-tanku Council on Foreign Relations v odvážnej analýze parafrázuje Lenina tvrdiac, že „svet sa nachádza uprostred desaťročia, keď sa dejú storočia“.

Podľa Haassa nebezpečenstvo dnes pramení z prudkého oslabenia svetového poriadku. Toto oslabenie hrozí stať sa ešte stršším v dôsledku súbehu starých a nových hrozieb, ktoré sa začali pretínať v okamihu, keď USA nie sú v dobrej kondícii. Dochádza k oživeniu najhorších aspektov tradičnej geopolitiky – súťaže veľmocí, imperiálnych ambícií, bojov o zdroje. A Rusko (RU) má v čele tyrana, ktorý túži znovu obnoviť ruskú sféru vplyvu a je pre to ochotný urobiť takmer čokoľvek. Tieto geopolitické riziká kolidujú so zložitými novými výzvami ako sú zmena klímy, pandémie a šírenie jadrových zbraní.

**NAJVÄČŠIE RIZIKO PRE USA
V BUDÚCOM DESAŤROČÍ
TREBA HĽADAŤ
V SAMOTNEJ AMERIKE**

Situáciu komplikuje skutočnosť, že US demokracia a politická súdržnosť sú ohrozené v najvyššej miere od polovice 19. storočia. USA boli za ostatných 75 rokov vedúcou mocnosťou, ktorá garantovala svetový poriadok, ale

dokážu túto úlohu hrať aj vnútorne rozpoltené USA? Tieto okolnosti vytvorili začarovaný kruh: zvýšená geopolitická konkurencia ešte viac sťažuje spoluprácu, ktorú si vyžadujú globálne problémy, a zhoršujúce sa medzinárodné prostredie ďalej podnecuje geopolitické napätie.

Desivá priepasť medzi globálnymi výzvami sveta, zvýšené vyhliadky na vojny veľmocí v Európe a indicko-tichomorskom regióne a rastúci potenciál Iránu spôsobiť nestabilitu na BV sa spojili a vytvorili najnebezpečnejší moment od 2. svetovej vojny. Varovať pred nebezpečenstvom ešte neznamená predpovedať budúcnosť. Ale dobré veci sa zriedka dejú samy od seba; naopak, ponechané svojmu vlastnému osudu sa systémy zhoršujú. US politický model sa stal menej prítlačlivým a úpadok demokracie v USA sa stal viditeľným. Úlohou US politikov je teda znovu objaviť princípy a prax štátnictva: nastoliť národnú moc a kolektívne akcie proti náchylnosti k neporiadku, zvládnuť kolíziu starej geopolitiky a nových výziev, konať disciplinovane a budovať opatrenia k dostatočnému domácemu konsenzu. Aby to USA dokázali, budú musieť v zahraničí uprednostniť nastolenie poriadku pred podporou demokracie – zároveň posilniť demokraciu doma.

Za najväčšiu bezprostrednú hrozbu pre svetový poriadok považuje Haass ruskú agresiu proti Ukrajine. Agresia potvrdila, že vzájomná hospodárska závislosť nie je ochranným štítom proti hrozbám pre svetový poriadok. Správne zvládnutie vojny si bude podľa neho vyžadovať „jemnú rovnováhu“, ktorá spája odhodlanie s realizmom. „Západ musí Ukrajine poskytnúť rozsiahlu vojenskú a ekonomickú podporu, aby zabezpečil jej trvalú životaschopnosť ako suverénneho štátu a zabránil Rusku kontrolovať viac územia, ako už má. Západ musí tiež akceptovať, že samotná vojenská sila nemôže ukončiť ruskú okupáciu. Na to, aby mohol Washington a jeho partneri ponúknuť hypotetickému budúcemu režimu v Moskve hodnotný kompromis, museli by uvaliť oveľa drastickejšie sankcie na všetok ruský vývoz energie – predovšetkým zákaz vývozu zemného plynu do Európy,“ domnieva sa analytik.

Rusko predstavuje pre USA akútny krátkodobý problém. Naproti tomu Čína (CN) predstavuje oveľa vážnejšiu strednodobú a dlhodobú výzvu. Dnes je CN doma represívnejšia a zverila viac moci do rúk Si. Konvenčná a jadrová vojenská sila CN sa výrazne zvýšila. USA potrebujú podľa Haassa posilniť základy regionálneho poriadku – uprednostniť svoje spojenectvo s Japonskom, iniciatívou Quad (AU, IN, JP a US) a zoskupením AUKUS (AU, UK a US). Využívajúc poučenie zo sledovania „nešikovného tanca“ Európy s Ruskom musia USA znížiť svoju vzájomnú závislosť s CN. Konflikt medzi USA a CN sa už nezdá byť vzdialenou možnosťou. Medzitým, ako sa vzťahy Washingtonu s Moskvou a Pekingom napínajú, Rusko a Čína sa zblížujú.

**KONFLIKT MEDZI USA A
ČÍNOU SA UŽ NEZDÁ BYŤ
VZDIALENOU MOŽNOSŤOU**

Washington a jeho partneri budú musieť rázne reagovať, ak CN zasiahne proti Taiwanu, pretože dobytie ostrova Čínou by malo obrovské následky, upozorňuje Haass. Argumentuje, že každý US spojenec by totiž prehodnotil svoju

bezpečnostnú závislosť od USA a rozhodol by sa buď pre uzmierenie s CN alebo pre nejakú formu strategickej autonómie, ktorá by pravdepodobne zahŕňala i získanie jadrových zbraní. Zabránenie takémuto scenáru vyžaduje, aby Washington zaujal strategicky jasný postoj k Taiwanu. Lebo niet pochyb, že USA by vojensky zasiahli na ochranu ostrova a prijali potrebné opatrenia, tvrdí analytik.

**AMERICKÁ POLITIKA BY
SA NEMALA SNAŽIŤ
TRANSFORMOVAŤ RUSKO
ALEBO ČÍNU**

Vzťahy s Ruskom aj Čínou budú do značnej miery konkurenčné alebo protichodné. US politika by sa nemala snažiť transformovať RU alebo CN. Nie preto, že by to bolo nežiaduce, ale preto, že obhajoba zmeny režimu by sa zrejme ukázala ako neúčinná alebo kontraproduktívna. USA musia s RU a CN zaobchádzať tak, ako oni sú, nie tak, ako by ich Washington chcel mať. Hlavným zameraním politiky USA voči RU a CN by nemalo byť pretváranie ich spoločností, ale ovplyvňovanie ich zahraničnopolitických rozhodnutí. Postupom času je možné, že obmedzenie ich vonkajšieho úspechu a zabránenie konfrontácii s nimi vytvorí tlaky vo vnútri ich politických systémov, čo by mohlo viesť k žiaducej zmene. Washington by však nemal predstavovať existenčnú hrozbu pre žiadnu z týchto vlád.

Existuje ďalší dôvod, prečo uprednostniť podporu poriadku pred podporou demokracie – svetový poriadok založený na rešpektovaní hraníc a spoločnom úsilí pri riešení globálnych výziev je podľa analytika vhodnejší než „liberálny svetový poriadok“, ktorý nie je založený na ničom z tohto. Ako príklad uvádza, že mnoho krajín sa nezapojilo do sankcií proti RU. Zároveň riešenie globálnych výziev (boj proti zmene klímy, infekčným chorobám...) má širokú podporu aj medzi nedemokraciami. Uprednostňovanie demokracie a EP je jedna vec, ale zahraničná politika založená na takejto preferencii vo svete definovanom geopolitikou a globálnymi výzvami je nerozumná a neudržateľná. Je lepšie usilovať sa o realistické partnerstvá rovnako zmysľajúcich, ktoré môžu svetu priniesť istý stupeň svetového poriadku. Aj tu musí realizmus tromfnúť idealizmus.

**UPREDNOSTŇOVANIE DEMOKRACIE
A ĽUDSKÝCH PRÁV VO SVETE
DEFINOVANOM GEOPOLITIKOU
A GLOBÁLNYMI VÝZVAMI JE
NEROZUMNÉ A NEUDRŽATEĽNÉ**

Haass sa domnieva, že USA budú čeliť množstvu vážnych hrozieb nielen zo strany RU a CN, ale aj zo strany Iránu a niekoľkých „zlyhávajúcich štátov“. „Bezpečnosť si preto bude vyžadovať, aby Washington zvýšil výdavky na obranu až o jedno percento HDP, čo je stále výrazne pod úrovňou z čias studenej vojny. US spojenci budú musieť urobiť podobné kroky,“ navrhuje Haass. Upozorňuje, že pri riešení mnohých hrozieb, ktoré budú definovať toto desaťročie, budú musieť Spojené štáty konať s väčšou opatrnosťou a väčšou odvahou aj v hospodárskej oblasti. Zatiaľ neexistuje žiadna seriózna alternatíva k doláru ako svetovej de facto rezervnej mene, ale ten deň môže prísť. Potom by USA mohli stratiť schopnosť požičať si za nízke úroky a nafúknu si svoj obrovský dlh, ktorý v súčasnosti predstavuje viac ako 30 biliónov dolárov.

V konečnom dôsledku však najväčšie riziko pre bezpečnosť USA v nasledujúcom desaťročí treba hľadať v samotných USA. Krajina rozdelená proti sebe nemôže obstáť; nemôže byť ani vo svete efektívna, pretože rozhádané Spojené štáty nebudú považované za spoľahlivého a predvídateľného partnera alebo lídra. Nebudú schopné riešiť ani svoje domáce výzvy. Premostenie rozpoltenej krajiny si vyžiada trvalé úsilie zo strany politikov, pedagógov, náboženských vodcov a rodičov,“ uvádza analytik

Manévrovanie v tomto desaťročí, ktoré bude „náročné a nebezpečné“ a ktoré bude predstavovať „staromódne“ geopolitické riziká spolu s rastúcimi globálnymi výzvami, si podľa Haassa vyžaduje takú zahraničnú politiku, ktorá sa vyhýba extrémom, akými sú napr. snaha „pretvárať svet“ alebo ho „ignorovať“, či túžba „pracovať sám alebo so všetkými“. Bude to vyžadovať veľa úsilia US politikov a diplomatov v čase, keď je ich krajina hlboko rozdelená. „Isté je, že priebeh tohto desaťročia a nasledujúcich bude závisieť od kvality politických schopností predstaviteľov doma a ich štátnického umenia v zahraničí,“ dodáva R. Haass.

Analýza je tu: <https://www.foreignaffairs.com/united-states/dangerous-decade-foreign-policy-world-crisis-richard-haass>

Portál Politico konštatuje, že päť rokov po tom, čo francúzsky prezident Emanuel Macron načrtol svoje ambície integrovanejšej, suverénnejšej Európy, kancelár DE Olaf Scholz predstavil vlastnú víziu geopolitickej únie siahajúcej od Dublinu po Tbilisi. Táto vízia bola v Paríži, kde nepanuje veľké pochopenie pre ďalšie rozširovanie EÚ, privítaná bez nadšenia. Zároveň vyslala varovné signály aj pre strednú Európu, pretože je v rozpore s odhodlaním mnohých menších krajín EÚ zachovať si svoje národné právo veta v otázkach od oblasti zdaňovania až po zahraničnú politiku a rokovania o rozšírení.

Líder berlínskej trojčlennej stredo-pavej koalície vo svojom [prejave](#), ktorý mal v auguste t.r. v Prahe, vyhlásil, že „stred Európy sa posúva na východ“. Vyjadril silnú podporu prijatiu do EÚ všetkých krajín západného Balkánu, UA, MD a nakoniec GE. Rozširovanie z 27 na 30 – a v konečnom dôsledku na 36 – členov však podmienil reformou ťažkopádnych rozhodovacích postupov EÚ s cieľom umožniť hlasovanie kvalifikovanou väčšinou v rade dôležitých oblastí politiky, ktoré v súčasnosti podliehajú zásade jednomyselnosti. Návrhom pichol do osieho hniezda odporu nielen v HU a PL, ale aj v IE, LU, AT a v menšej miere tiež vo FR.

SCHOLZ: „STRED EURÓPY SA POSÚVA NA VÝCHOD“. ROZŠÍRENIE EÚ VŠAK PODMIEŇUJE REFORMOU ROZHODOVACÍCH POSTUPOV SMEROM K HLASOVANIU KVALIFIKOVANOU VÄČŠINOU V RADE DÔLEŽITÝCH POLITÍK.

Ideologicky táto téma proti sebe stavia zástancov voľnejšej „Európy národov“, v ktorej majú národné hlavné mestá najväčšiu moc, a tých, ktorí obhajujú integrovanejšiu, centralizovanejšiu, federalizovanejšiu a suverénnejšiu EÚ, kde EK a EP majú oveľa viac čo povedať.

Stredoeurópsky odpor má historické, ideologické a praktické korene. Krajiny, ktoré sa pripojili k bloku v posledných dvoch desaťročiach, sú prenasledované históriou sovietskeho vazalstva. Nacionalistickí lídri vo Varšave a Budapešti protestujú, pretože to vnímajú ako uchopenie moci v Európe ovládanej DE. Navyše, návrhy prichádzajú v čase, keď stredoeurópske vlády cítia, že FR a DE sa mýlili vo svojom odhade nebezpečnosti Ruska.

Protinemecká a protibruselská rétorika sa pravdepodobne vynorí pred budúročnými parlamentnými voľbami v PL. Vláduca konzervatívna nacionalistická strana Právo a spravodlivosť Jaroslawa Kaczyńskiego čelí silnej výzve zo strany proeurópskej opozičnej koalície na čele s bývalým predsedom Európskej rady Donaldom Tuskom.

FR je vo všeobecnosti viac za väčšinové hlasovanie, najmä s cieľom zabrániť pretekcom o nižšiu úroveň v zdaňovaní právnických osôb. Ale aj Paríž sa môže brániť riziku, že bude prehlasovaný v otázkach týkajúcich sa Afriky alebo Blízkeho Východu, kde má historické záujmy.

Ďalšou oblasťou, kde sa Scholzove návrhy budú snažiť napredovať, je prekonanie starých sporov v rámci EÚ o migračnej politike a fiškálnych pravidlách.

Zdá sa, že DE líder počíta s nedostatkom pracovnej sily v mnohých ČŠ. Preto je zástancam legálnej pracovnej migrácie výmenou za účinnejší zásah proti nelegálnym prisťahovalcom využívajúc finančné prostriedky EÚ ako páku na tranzitné krajiny pri akceptovaní repatriácií. Problémom je, že väčšina expertov tvrdí, že takéto repatričné stratégie nefungujú vzhľadom na základné hnacie sily migrácie, ktorými sú klimatické zmeny, chudoba a konflikty. Politicky Scholz pláva proti vlne verejného nepriateľstva voči akejkolvek migrácii - legálnej ale aj inej - čo pomohlo vzhopit' sa tvrdopravicovým nacionalistom a populistom z okraja politického spektra vplyvu a moci v SE či IT.

Link na článok je tu: <https://www.politico.eu/article/germany-olaf-scholz-post-national-europe-enlargement/>

PRIPRAVUJE SA RUSKO UDRIEŤ NA NÓRSKY EXPORT ENERGIÍ DO EURÓPY?

NÁZOR EXPERTA NA SCHOPNOSŤ RUSKA VIESŤ HYBRIDNÚ VOJNU S EURÓPOU

Bezpečnostný analytik T. Warrick pre Atlantic Council uviedol, že sled posledných udalostí na severe Európy naznačuje, že, ruský prezident Putin už možno začal hybridnú proti Nórsku a Severnej Európe, najmä Nemecku. Odvoláva sa pritom na dve nedávne udalosti: sabotáže na podmorskom plynovode North Stream 26.9.2022 a preletu dronov nad nórskeým pobrežím týždeň predtým.

Hybridná vojna je obzvlášť nebezpečná, nakoľko kombinuje konvenčnú, ekonomickú a politickú vojnu, využíva kybernetické útoky, informačné operácie, útoky na kritickú infraštruktúru, diplomaciu, ako aj zasahuje do volieb. Túto zimu možno má potenciál prelomiť podporu pre Ukrajinu zo strany transatlantickej aliancie a pripraviť tak pôdu pre ruský postup v roku 2023.

Dva výbuchy na dne Baltského mora, ktoré pretrhli plynovody NS1 a NS2, označil poradca pre národnú bezpečnosť Sullivan a tiež prezident USA J. Biden za „sabotáž“. Naznačuje to presvedčenie americkej spravodajskej služby, že zodpovednosť za tieto výbuchy nesie Rusko.

Séria preletov dronov v tesnej blízkosti nórskeých ropných a plynových platforiem v Severnom mori môže byť o to hrozivejšia, že ide o značnú bezpečnostnú hrozbu pre ropné a plynárenské zariadenia. Náraz bezpilotného lietadla do plošiny môže spôsobiť pozastavenie produkcie. Ozbrojený bojový dron by mohol zapríčiniť explóziu, požiar, únik ropy do mora a následné prerušenie produkcie i smrť ľudí na platforme.

Takmer všetky nórske ropné a plynové plošiny sú nachádzajú v istej vzdialenosti od pevniny. Prelet dronu si vyžaduje satelitné navigačné a riadiace systémy a príslušné zručnosti, ktoré si môže dovoliť hlavne štátny aktér. Aj v súčasnej dobe bolo hlásených viacero preletov neidentifikovaných dronov naprieč nórskeým územím. S vysokou pravdepodobnosťou nejde o náhodné incidenty.

Ruské rybárske lode sa bežne nachádzajú v Severnom mori a Rusko má dlhú históriu využívania týchto lodí na zhromažďovanie spravodajských informácií. Ak by drony lietali z týchto ruských plavidiel, prevádzkovatelia ropných polí a vláda Nórska by mali byť na pozore pred možným ohrozením pobrežných plošín.

Prerušenie dodávok nórskej ropy a plynu do Európy počas nadchádzajúcej zimy by celosvetovo priviedlo k rekordnému nárastu cien energonosičov. Zdá sa, že v súčasnosti neexistuje spôsob nahradenia prípadného deficitu nórskeho plynu. Opravy poškodených plošín by trvali celé mesiace. Európske vlády by boli nútené si vybrať, ktorému sektoru obmedzia dodávky energií. Putin pravdepodobne počíta s ľudským sentimentom, ktorý by primäl vlády ČK NATO a EÚ, aby tlačili na Ukrajinu prijať mier za ruských podmienok.

V SÚČASNOSTI NEEEXISTUJE SPÔSOB NAHRADENIA PRÍPADNÉHO DEFICITU NÓRSKEHO PLYNU

Okamžité kroky, ktoré musia USA, Nórsko a NATO podniknúť na ochranu nórskeých, britských, dánskych a holandských pobrežných ropných a plynových plošín:

- 1.) Zverejnenie pravdy o sabotáži na NS vrátane odtajnenia spravodajských informácií.
- 2.) Prevzatie zodpovednosti námornými silami NATO pri strážení ropných a plynových plošín a plynovodov dodávajúcich plyn do Európy.
- 3.) Zverejňovanie pohybu ruských lodí, ponoriek, a radarových stôp akýchkoľvek preletov dronov z ruských plavidiel v blízkosti morských ropných a plynových zariadení a potrubí.

Analytik zdôrazňuje, že najlepším spôsobom, ako odraziť alebo znížiť politické a ekonomické dopady ruskej hybridnej vojny, je včas odhaliť kroky, ktoré podniká.

Link je tu: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/is-russia-preparing-to-target-vital-norwegian-energy-exports-to-europe/>

Portál Middle East Institute (MEI) sa vo svojej analýze zameril na rozhodnutie OPEC+ znížiť ťažbu ropy o 2 milióny barelov denne (bpd), ktoré celosvetovo pritiahol oveľa viac pozornosti než si ktorýkoľvek z ministrov prítomných na zasadnutí 5. októbra 2022 vo Viedni mohol predstaviť. Opatrenie, o ktorom samotná OPEC+ hovorí, že reálne privedie k menšiemu zníženiu, ako bolo ohlásené, prichádza v čase, keď referenčné ceny ropy klesli pod hranicu 90 USD/barel a keď trhy čelia výraznej neistote ohľadne vývoja v roku 2023. Neistota je poháňaná veľkým množstvom premenných (napr. aj politickými a ekonomickými dôsledkami ruskej vojny na Ukrajine).

Zatiaľ čo Organizácia krajín vyvážajúcich ropu /OPEC+/ trvá na tom, že uvedené rozhodnutie je apolitické a má „technický charakter“, Washington ho označil za rozhodnutie, ktoré spravila predovšetkým Saudská Arábia proti záujmom USA a zároveň na podporu ruských záujmov. Podľa portálu MEI je poľutovaniahodné, že mnohé nuansy, ktoré mali vplyv na prijatie rozhodnutia, boli prehliadnuté, napr. prijatie embarga EÚ na dovoz ruskej ropy a rafinovaných produktov, ako aj stanovenie cenového stropu ropy schváleného v rámci G7, ktorý je stále predmetom nejasností. Preto obvinenia, že Rijád otvorene podporuje Moskvu, sú značne prehnané a tvrdenie, že OPEC+ totálne kontroluje trhy z nenapadnuteľnej pozície, je samoúčelné.

MEI uvádza, že aj členovia OPEC+ prehliadli, resp. ich to s najväčšou pravdepodobnosťou nezaujímalo, že všetko, čo v súčasnosti súvisí s Ruskom, sa na Západe stalo akýmsi politickým „hromozvodom“. Energetika a jej kľúčová rola v konflikte prebija negatívne vnímanie takmer akejkolvek spolupráce s Moskvou. Rýchlosť, s akou západné ropné spoločnosti opustili krajinu takmer okamžite po začiatku vojny, je toho dôkazom. Keďže však mnohé členské krajiny OPEC+ nie sú priamou stranou konfliktu, nečakali, že spolupráca s Ruskom na multilaterálnej úrovni sa dostane pod takú intenzívnu kontrolu a budú čeliť ostrej kritike. Podobne tiež nepredpokladali, že tvrdenie o „technickom charaktere“ októbrového rozhodnutia nepadne na úrodnú pôdu, resp. bude úplne zamietnuté, bez ohľadu na to, nakoľko je vo svojej podstate pravdivé.

Na druhej strane sa zdá, že aj Washington ignoruje skutočnosť, že OPEC+ by sa vzdala obrovského vplyvu na ropné trhy, ak by ukončila spoluprácu s Ruskom. Obnovená bola preto rámcová spolupráca a zachovaná tým činnosť OPEC+ minimálne do konca roku 2023.

OPEC+ BY SA VZDALA OBROVSKÉHO VPLYVU NA ROPNÉ TRHY, AK BY UKONČILA SPOLUPRÁCU S RUSKOM

Navyše, zavedené ropné embargá a cenový strop skomplikovali schopnosť OPEC+ predpovedať kolísania trhu začiatkom roku 2023. A hoci to platí aj pre väčšinu ďalších odhadov, jej vlastné predpovede majú najvýraznejší vplyv pokiaľ ide o dynamiku reálnej ponuky.

Odhad ťažobnej kapacity Ruska bude s najvyššou pravdepodobnosťou nižší, nakoľko krajina stratí trhy a môže byť nútená pozastaviť produkciu. Odhadovaná strata predstavuje až 1,2 milióna bpd. To je dôvod, prečo ruské kapacity vyzerajú inak na papieri ako v realite. Mnohí členovia OPEC+ nedodržia v súčasnosti stanovené mesačné ciele, čo má za následok celkový výpadok produkcie, presahujúci 3 milióny bpd.

Midterms v USA zatiahli túto problematiku do domácej politiky, čím znásobili jej zložitosť a do istej miery tak pripravili pôdu pre reakciu Bidenovej administratívy. Avšak Biely dom má veľmi obmedzené možnosti vyslať silný odkaz a bude nútený povoliť ďalšie uvoľňovanie strategickej ropnej rezervy.

Aj keby sa členovia OPEC+ chceli otočiť Rusku chrbtom, deficit spôsobený nevykonnými producentmi organizácie upevní postavenie, ktoré ruské barely zohrávajú v jej stratégii vyrovnávania trhu. Výhľadovo budú „technické“ aspekty výkonnosti OPEC+, ako je strata kapacít v priebehu rokov, čoraz dôležitejšie pri dekódovaní produkcie organizácie.

Nemecký zahranično-politický časopis Internationale Politik Quarterly postrehol, že práve ministerka Baerbocková urgovala spolkového kancelára Olafa Scholza poskytovať väčšiu podporu Ukrajine dodávkami zbraní a zdá sa, že sa nevzdala aspirácie na najvyšší post v krajine.

Baerbocková je prvou ženou na poste ministerky ZV Nemecka. Politická strana, ktorá ju nominovala – Zelení, sú spolu s pro-podnikateľskými Slobodnými demokratmi (FDP) a Scholzovými Sociálnymi demokratmi (SPD) súčasťou tzv. „semaforovej koalície“.

**JE ZÁSLUHOU NOVEJ
MINISTERKY ZAHRANIČNÝCH
VECÍ, ŽE NEMECKO ZNAČNE
ZLEPŠILO VOJENSKÚ POMOC
UKRAJINE**

Ministerke sa podarilo zatlačiť na donedávna zdráhajúceho sa kancelára a značne zlepšiť vojenskú pomoc pre Ukrajinu. Dodávka delostreleckých húfnic Panzerhaubitze 2000 a protiletadlových tankov typu Gepard ako aj raketometov HIMARS (ktoré Berlín dodal v úzkej spolupráci s Washingtonom a Londýnom) napomohla nedávnym úspechom ukrajinských síl v Charkovskom regióne a na juh od Charkova. Baerbocková spravila veľa, aby združila ďalšie krajiny, aby sa pripojili k Nemecku a jeho spojencom pri odsúdení Putinovho útoku na medzinárodný

poriadok. Čo sa týka ďalších dodávok zbraní, dá sa s istotou predpokladať, že bude pokračovať v jej presadzovaní a to aj napriek nezhodám s kancelárom.

Jej vzťah so Scholzom ako bývalým rivalom na úrad kancelára počas minuloročnej predvolebnej kampane je kľúčovým k stabilizácii náročnej vládnej koalície. Baerbocková a jej ministerstvo boli zodpovední za prípravu vôbec prvej nemeckej národnej bezpečnostnej stratégie. Ministerka tiež presadzuje feminizáciu ZP DE. Pri stretnutiach s partnermi si doteraz viedla dobre, nielen počas svojej prvej návštevy Moskvy v januári t.r., ale tiež so svojím tureckým náprotivkom Mevlütom Cavusogluom, po ktorom verejne polemizovali o otázke územných nárokov Turecka voči Grécku. Otvorila s ním tiež otázku ľudských práv, čo vyvolalo kritiku, že najvyššie postavená nemecká diplomatka by si mala dávať väčší pozor na svoje verejné vyhlásenia. Baerbocková však zároveň ukázala, že je schopná stretávať sa s partnermi po celom svete, o.i. v Afrike, „auf Augenhöhe“ (za rovnakých podmienok). V Bezpečnostnej rade OSN zdôraznila, že každá krajina musí žiť v duchu OSN a len zjednotená EÚ bude mať šancu zohrať úlohu na svetovej scéne.

Avšak, dva problematické body môžu spôsobiť turbulentnejšie obdobie pre úspešnú ministerku. Prvým je politika DE voči Číne a druhým vnútrostranícka rivalita. Bojovný duch Baerbockovej vyvoláva silný dojem, že konkuruje predsedovi Zelených Robertovi Habeckovi.

V otázke Číny úrad DE kancelára od začiatku signalizoval, že by sa jej venoval radšej sám. Pritom Baerbockovej ministerstvo je zodpovedné za prípravu novej „čínskej stratégie“. Pri horúcej téme, či povoliť čínskej štátnej spoločnosti COSCO prevziať 35% podiel v prístave Hamburg (spolkovej zemi, ktorú Scholz v minulosti viedol) sa zdá, že kancelár je pripravený na dohodu prikývnuť (*pozn. OSAN: medzčasom prikývni*). Príprava na Scholzovu cestu do Pekingu začiatkom novembra t.r. je držaná pod pokrievkou, čo vyvoláva obavy, že kurz kancelára sa nebude líšiť od jeho predchodkyne Angely Merkelovej a výrazne tak podceňuje výzvy, ktoré Čína predstavuje.

Záver článku konštatuje, že pri ďalších voľbách v roku 2025 sa post ministerky ZV môže ukázať ako dar pre Baerbockovú. Nemci tradične milujú svojich ministrov ZV – či to bol dlhoročne pôsobiaci na poste Hans-Dietrich Genscher /FDP/ v 80. a 90. rokoch, či Baerbockovej predchodca Heiko Maas /SPD/. Všetci sa dostali do top pozícií, resp. blízko vrcholu rebríčka najpopulárnejších politikov, i keď dôvody na to neboli vždy jasné. Vzhľadom na túto skutočnosť a taktiež na doterajšie pôsobenie Baerbockovej sa zdá, že jej prvých deväť mesiacov vo vláde je naozaj len začiatok.

Článok je tu: <https://ip-quarterly.com/en/annalena-baerbocks-fighting-spirit>

NAJDÔLEŽITEJŠIE PRIEBEŽNÉ VOĽBY V DEJINÁCH US INTERECONOMICS O OVPLYVNŔOVANÍ POLITICKEJ MIENKY V USA

Platforma Intereconomics sa venovala nadchádzajúcim priebežným voľbám v USA. Podľa nej za posledných 60 rokov *midterms* generujú nižšiu volebnú účasť ako pri prezidentských voľbách. Zúčastňuje sa na nich približne 40% voličov, pričom na prezidentských voľbách to je 50% - 60%. Hoci niektorí voliči považujú priebežné voľby za menej významné, v roku 2022 sa môžu stať najdôležitejšími v doterajších dejinách USA.

Midterms sú prvými voľbami počas mandátu úradujúceho prezidenta, preto sú považované za referendum o jeho popularite. Nespokojní voliči sú motivovaní ísť voliť proti jednému z kandidátov a nie podporiť druhého. Prezidentova politická strana vtedy pravidelne trpí výrazné straty, ako napr. Republikáni prezidenta Georgea W. Busha v roku 2006, Obamovi demokrati v roku 2010 a Trumpovi republikáni, ktorých zmietla „modrá vlna“ v roku 2018.

Strata väčšiny v zákonodarnom zbore je často výsledkom vnímania stavu v krajine zo strany voličov. Dnes sú toho najlepším príkladom obavy voličov o ekonomický vývoj.

Príklad z minulosti: v roku 1965 mal prezident Lyndon Johnson vysokú až 70% podporu, ktorá sa opierala o rad úspešných legislatívnych programov vrátane sociálnej a zdravotníckej starostlivosti, ale aj imigračnej reformy. Pred *midterms* mali Demokrati silnú majoritu v Kongrese a strana Republikánov bola takmer mŕtva. Ako sa Republikánom podarilo otočiť karty a zinscenovať jeden z najúžasnejších politických návratov v politickej histórii? Odpoveďou je mlieko, ktorého cena prudko vzrástla a vyhnala ľudí do ulíc. Republikánski kandidáti protesty využili a prišli na nich s nákupnými vozíkmi. Z rastu cien potravín a nárastu inflácie obvinili reformy Johnsona. Uvedená taktika bola úspešná a priviedla k jednej z najväčších prehier demokratov v priebežných voľbách. Tzv. „mliečna príručka“ sa využíva v US domácej politike dodnes.

Ekonomika vždy patrila medzi najkľúčovejšie záujmy voličov. K zdeseniu Bieleho domu zvyšovanie aktuálnych cien naďalej pokračuje - podľa Indexu spotrebiteľských cien o 8,3% v porovnaní s augustom 2022. A to napriek poklesu ceny plynu aj úsiliu Federálneho rezervného systému (Fed) „schladiť“ situáciu. Podľa prieskumu New York Times až 49% respondentov uviedlo, že ekonomické otázky, ako je

**EKONOMICKÉ OTÁZKY,
ZAMESTNANOSŤ, ŽIVOTNÉ
NÁKLADY A DANE BUDÚ
ZOHRÁVAŤ HLAVNÚ ÚLOHU PRI
ROZHODOVANÍ SA V *MIDTERMS***

zamestnanosť, dane a náklady na život, budú zohrávať hlavnú úlohu pri ich rozhodovaní počas *midterms*. Republikáni zareagovali a prechádzajú od tém migrácie a kultúrnych vojen k ekonomickým témam, napr. inflácii. Demokrati sa na druhej strane zameriavajú na otázky, o ktorých sa domnievajú, že prilákajú najmä mladých voličov a ženy (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu USA na zrušenie Roe vs. Wade).

Okrem „mliečnej príručky“ sa k slovu k tohtoročným *midterms* dostáva aj nová príručka „volebnej integrity“. Nadchádzajúce voľby budú prvé od prezidentských volieb v roku 2020, po ktorých prezident Trump pokračoval v kritike integrity volebného procesu. Tvrdil, že ak prehrá, bude to kvôli podvodom s hlasmi voličov. Toto tvrdenie a nepodložené námietky voči volebnému procesu vo veľkých mestách v nerozhodných štátoch zasiali pochybnosti tak hlboko, že nedávny prieskum ukázal, že až 70% republikánskych voličov neverí, že Biden je legitímne zvoleným prezidentom. Táto pochybnosť vo volebnom procese živená Trumpom viedla k prijatiu vo viacerých štátoch množstva zákonov v podstate nacielených proti voličom.

Intereconomics na záver dodáva, že USA, je možné v súčasnosti považovať za „príklad“ ako zničiť kedysi silnú a pulzujúcu demokraciu. V prípade, ak sa semienka pochybností zakorenia a voliči stratia vieru vo volebný proces, bude to oveľa väčší problém ako len rastúce ceny mlieka.

Link na článok je tu: <https://www.intereconomics.eu/pdf-download/year/2022/number/5/article/the-most-consequential-midterms-in-history.html>

ZÁPAD NESPRÁVNE ČÍTA SI A VZOSTUP LI

ASIA TIMES SA DOMNIEVA, ŽE ČÍNA SA PO ZJAZDE KSČ NEVRÁTI K MAOIZMU

Hongkongská agentúra Asia Times v hodnotení nedávneho 20. zjazdu Komunistickej strany Číny uvádza, že vymenovanie budúceho premiéra Li Čchianga (*pozn. OSAN: nastúpi v marci 2023*) do pozície druhého najvýznamnejšieho stranického a štátneho predstaviteľa, bolo istým prekvapením. Li je zástancom rozvoja špičkových technológií a budúcnosť Číny vidí v digitálnej ekonomike. Do funkcie prichádza v čase, keď západná tlač jednomyselne píše o tom, že Si Ťin-pching sa vrátil k myšlienkam maoizmu.

Je zrejmé, že lojalita zohrala významnú úlohu pri menovaní Li za de facto zástupcu Si. Ale výklad „lojality“ nie je smerodajným. Vhodnejšou interpretáciou je fakt, že anglo-americký politický establišment od začiatku

ZÁPADNÉMU SVETU UNIKÁ
SKUTOČNOSŤ, ŽE ČÍNSKY ŠTÁT JE
NAJMEŇ IDEOLOGICKOU
A NAJBEZOHLADNEJŠOU PRAGMATICKOU
ENTITOU NA SVETE

do konca nesprávne čítal prezidenta Si. Menovanie Liho by teda malo byť budičkom. Všadeprítomné „ideologické klapky a predsudky“ v ZP sú príčinou chronicky nesprávneho chápania Číny, čo privádza k sprievodným politickým reakciám s nebezpečnými dôsledkami.

V skutočnosti bolo vymenovanie Li za dezignovaného premiéra predvídateľné a predpokladané. Asia Times sa odvoláva na svoje tvrdenie z 21. októbra t.r., že Si Ťin-pching sa rozhodne pre odchod štyroch zo siedmich členov Stáleho výboru politbyra, vrátane nielen premiéra Li Kche-čchianga, ale aj široko propagovaného kandidáta na post premiéra Wang Yanga, a že si nenechá ujsť príležitosť dosadiť nových, mladších a odlišných lídrov.

Li je šéfom strany v Šanghaji. Málokto z predchádzajúcich šanghajských lídrov nedokázal postúpiť do Stáleho výboru, vrátane súčasného prezidenta Si. To, že jeho postup na pozíciu číslo dva bol napriek tomu pre väčšinu západných analytikov prekvapením len dokazuje, do akej miery toľkí západní experti nesprávne čítali najmä Xi a čínsky spôsob vládnutia vo všeobecnosti.

Li študoval obchodnú administratívu a získal titul MBA na Polytechnickej univerzite v Hong Kongu - špičkovej ázijskej obchodnej a technologickej školy financovanej Li Ka-šingom, ktorý podporuje technologické podnikanie ako základ pre rozvoj Číny. Okrem iného bol Li jedným z najviditeľnejších podporovateľov Jacka Ma vo vedení Komunistickej strany Číny. Do Šanghaja priniesol Teslu Elona Muska. Jeho vzostup a vymenovanie potvrdzuje podporu vedenia pre high-tech priemysel v súkromných rukách.

Kľúčovými slovami v správe prezidenta Si boli pokročilé technologické inovácie a podpora talentov v oblasti STEM (*pozn. OSAN: veda, technika, inžinierstvo a matematika*). Západní analytici (aj minister ZV USA Antony Blinken) sa namiesto toho zamerali hlavne na rétoriku politiky Číny voči Taiwanu. Li bol vybraný pre svoje doterajšie výsledky v oblasti ekonomických a finančných inovácií v zóne voľného obchodu v Šanghaji, pre prítiahnutie veľkých zahraničných investícií (nárast o 32% v roku 2021 napriek Covidu), ako aj pre podklady o ekonomickom rozvoji, ktoré pripravoval pre Siho ako jeho poradca v Če-t'iangui.

Počas svojej kariéry sa Si ukázal ako majster najcharakteristickejšieho manévru v časech čínskych cisárskych vlád: spraviť fingovaný pohyb jedným smerom, odzbrojiť tak potenciálnych protivníkov a zatiaľ sa pripravovať na chod iným smerom. Ideologicky zaslepeným úradníkom v západnom svete uniká skutočnosť, že čínsky štát je najmeň ideologickou a najbezoohľadnejšou pragmatickou entitou na svete. Lídri dosahujú prosperitu a bezpečnosť akýmikoľvek prostriedkami potrebnými na splnenie cieľov. Si vie, že čínsky štátny priemysel je príliš skostnatený a skorumpovaný, aby viedol prechod na digitálnu ekonomiku. Preto potrebuje súkromných podnikateľov, aby sa ujali vedenia tejto úlohy. Si potrebuje „novú metlu“ na odstránenie prekážok smerom k digitalizovanej priemyselnej ekonomike. Článok preto v závere konštatuje, že vymenovaním Liho za svojho de facto zástupcu je Si na dobrej ceste v tomto úsilí.

Link na analýzu: <https://asiatimes.com/2022/10/misreading-xi-and-the-rise-of-li/>

POUČENIE Z UKRAJINSKEJ VOJNY PRE INDO-PACIFIK POHĽAD NA TO, ČOMU BUDE REGIÓN ČELIŤ O 10-15 ROKOV

Japonský inštitút medzinárodných záležitostí (JIIA) hodnotí doterajšie poznatky z vojny na Ukrajine a vyvodzuje nasledovné závery pre región Indo-Pacifiku:

- 1.) Vojna na Ukrajine nezmenila zásadne geopolitickú dynamiku v tomto regióne. Dôležité je uvedomenie, že o 10 – 15 rokov bude interaktivita medzi krajinami „nového“ G3 (USA, Čína a India) ovplyvňovať hlavné smery vývoja medzinárodnej politiky. Pozícia Indie a Indonézie pritom bude rozhodovať o globálnej väčšine.
- 2.) Vojna na Ukrajine pripomenula naliehavú potrebu riešiť výzvy, ktorým čelíme, a posilniť oblasť odstrašovania.
- 3.) Japonsko potrebuje posilniť vlastné obranné spôsobilosti prostredníctvom spolupráce s *likeminded* v regióne, ako aj predchádzať podobným zlyhaniam ako v prípade Ukrajiny.

Analýza konštatuje, že vojna na Ukrajine je akýmsi testom toho, čomu bude Indo-Pacifik čeliť o 10 až 15 rokov. Uviedol niekoľko dôvodov: „nové“ G3 sa sformuje o 10 až 15 rokov. Hoci USA sú zatiaľ jedinou superveľmocou, ich relatívna prevaha neustále klesá a v priebehu dekády budú HDP a tiež výdavky na obranu USA a Číny porovnateľné. V krátkom čase sa ku klubu supermocností pripojí aj India, ktorej populácia v budúcom roku prekročí počet obyvateľov Číny. Je predpoklad, že medzi najväčšími ekonomikami sveta budú aj Japonsko a Indonézia, ako aj EÚ (za predpokladu, že zostane jednotná), ale tiež Rusko, ktoré neprestane existovať ani po vojne na Ukrajine. Hoci s ním bude čoraz náročnejšie vyjednávať, nebude môcť byť ignorované.

USA nedokázali odradiť Rusko od agresie, čo poukazuje na fakt, že pokles relatívnej nadvlády USA sa stáva realitou. V tejto situácii Japonsko musí posilniť vlastné obranné kapacity - pripravuje sa nová bezpečnostná

**USA NEDOKÁZALI ODRADIŤ RUSKO OD
AGRESIE VOČI UKRAJINE, ČO POUKAZUJE
NA FAKT, ŽE POKLES RELATÍVNEJ
NADVLÁDY USA SA STÁVA REALITOU**

stratégia ku koncu 2022 a diskutuje o značnom náraste výdavkov na obranu. Malo by tiež využiť svoj vplyv a primäť USA pokračovať v angažovaní sa v Indo-Pacifiku, nakoľko vojna na Ukrajine pozastavila prenos pozornosti (*pivot*) USA na indopacifický región. Spojenci, ako Japonsko a USA, by mali zvýšiť

koordináciu svojho plánovacieho úsilia. Pozerajúc z inej perspektívy, najlepším spôsobom ako zabezpečiť angažovanosť USA, je zachovať Východnú Áziu ekonomicky prekvitajúcou, aby sa USA nemohli vzdialiť od tohto zdroja prosperity. Ekonomická iniciatíva USA IPEF je dobrým začiatkom. Potrebné sú však aj ďalšie úsilia, aby sa obnovili dohody o prístupe na trh s Indo-Pacifikom. Nevyhnutnou sa javí podpora užšej spolupráce *likeminded*, aby sa zaplnila medzera vytvorená relatívnym úpadkom USA.

Z pohľadu regionálnej bezpečnosti Japonsko bude, slovami predsedu vlády Kišidu počas podujatia Šangri La, pokračovať v budovaní spôsobilostí bezpečnostných námorných organizácií v krajinách dôležitých pre zachovanie slobody moreplavby v regióne. Je zároveň pripravené podpísať bilaterálne dohody o kybernetickej bezpečnosti.

Článok poukazuje na významné miesto Európy, ktorá má záujem a spôsobilosti prispieť zásadným spôsobom k naplneniu vyššie uvedených cieľov. Nová Strategická koncepcia NATO označila Čínu za „systémovú výzvu“ a Indo-Pacifik za dôležitý región pre NATO, „nakoľko vývoj v tomto regióne môže priamym spôsobom ovplyvniť euroatlantickú bezpečnosť.“

Link na článok: https://www.jiia.or.jp/en/ajiss_commentary/the-lessons-of-the-ukraine-war-for-the-indo-pacific-region.html

Ruská rada pre medzinárodné záležitosti (RIAC) sa venovala jadrovej problematike na Kórejskom polostrove a prijatiu zákona KĽDR o politike v oblasti jadrových ozbrojených síl. Nová legislatíva KĽDR vzbudila veľkú pozornosť, pretože má dopad nielen na bezpečnosť polostrova, ale aj silný medzinárodnoprávny rozmer. Bola schválená na 14. Najvyššom ľudovom zhromaždení KĽDR (8. septembra 2022).

Zákon je dôležitou súčasťou strategickú línie Pchjongjangu, ktorej cieľom je potvrdiť svoje postavenie jadrovej mocnosti. Zdalo by sa, že prijatie zákona by mohlo byť prebytočným krokom, nakoľko KĽDR má v právnej oblasti dostatok opatrení potvrdzujúcich „legitimitu“ svojich národných jadrových síl (zákon o jadrových zbraniach z roku 2013 nasledovaný doplnením článku o jadrovom štatúte krajiny do Ústavy

**KĽDR CHCE BYŤ JADROVOU
MOCNOSŤOU, ALE JUŽNÁ KÓREA SI
VYHRADZUJE PRÁVO
PREVENTÍVNEHO ÚDERU**

KĽDR). Legislatíva má však svoju logiku. KĽDR bolo často naznačované, že ak si nárokuje „jadrový štatút“, mala by predstaviť svoju jadrovú doktrínu, ako všetci členovia „jadrovej päťky“, vymedzujúcu povahu, úlohy, funkcie, podmienky použitia a skladovania jadrových zbraní. Predchádzajúce právne akty boli stručné,

neobsahovali dôležité ustanovenia a špecifiká týkajúce sa jadrových zbraní.

Nová jadrová legislatíva obsahuje jedenásť ustanovení o zložení, velení a kontrole nad jadrovými zbraňami, ako aj o povinnosti KĽDR, „ako zodpovedného jadrového štátu“, nešíriť jadrové zbrane ani technológie do iných krajín. Účelom a právnym základom používania jadrových zbraní je zabrániť „mylnému úsudku vo vzťahu medzi jadrovými štátmi a zneužitiu jadrových zbraní“ a maximalizovať zníženie rizika jadrovej vojny.“

Do zákona bola zahrnutá aj formula o tom, že KĽDR „sa nevyhráza použitím jadrových zbraní a ani ich nepoužije proti tým krajinám, ktoré nemajú štatút jadrových, pokiaľ sa nespoluúčajú na agresii alebo útočných akciách proti KĽDR v dohode s inými jadrovými štátmi.“

Nový zákon predstavuje tiež istú reakciu na „nepriateľskú politiku“ voči KĽDR z juhokórejskej strany a USA. Po príchode k moci prezidenta Bidena v USA a Juna Sok-jola v Južnej Kórei sa tlak na KĽDR zvýšil. Tím okolo súčasného konzervatívneho a pravicového juhokórejského prezidenta sformuloval politiku „zdržiavania provokácií zo strany KĽDR pomocou maximálnej vojenskej sily“, čo sa dá interpretovať ako nástup na konfrontačný kurz.

Polície Soulu a jeho spojenca Washingtonu sa vrátili k vzorcu „najskôr dosiahnutie „COVID“ - úplnej, overiteľnej a nezvratnej demontáže jadrového programu Pchjongjangu, čo KĽDR opakovane odmietla, až potom bude nasledovať možnosť poskytnutia hospodárskej pomoci.

Prvá ostrá verejná výmena medzi Soulom a Pchjongjansom sa uskutočnila na jar t.r., keď (bývalý) juhokórejský minister obrany So Uk 1. apríla 2022 povedal, že armáda „je schopná a je v pozícii naniest' presný úder na miesto štartu“ rakety v prípade, ak by boli jasné známky jej odpálenia. Tieto vyjadrenia boli v súlade s prezentovanou politikou prezidenta Jun Sok-jola k preventívnemu úderu s cieľom zastaviť severokórejský útok. Bývalý minister prvýkrát po dlhšej prestávke opäť nazval KĽDR „nepriateľom“. Nasledovala reakcia tajomníčky Ústredného výboru Kórejskej strany pracujúcich Kim Yo-jong, sestry severokórejského lídra, ktorej podstata spočívala v tom, aby si Južania najskôr dôkladne premysleli dôsledky predtým, ako budú hroziť útokom na jadrovú veľmoc. Vyhlásenie opätovne hovoríkyňa prezidenta Jun Sok-jola, ktorá potvrdila, že „preventívny úder zostáva možnosťou, o ktorej môže Južná Kórea rozhodnúť v prípade hrozby.“

Link na článok: <https://russiancouncil.ru/en/analytics-and-comments/analytics/how-to-interpret-north-korea-s-nuclear-forces-policy-act/>